

Mälumäng nr 4. KÜSIMUSED

1. Kes räägib?

2. Kuigi need koduloomad enamasti vett ei armasta, siis küsitava tõu isendite puhul see reegel enamasti ei kehti. Isegi nimetus **Türgi van** on neil veega seotud – nad on pärit maailma ühe suurima umbjärve (Van) äärest, ning selle järve nime järgi neid tuntaksegi. Suured ja lihaselised loomad on intelligentsed, mis teeb neist (mõnede arvates) suurepärased seltsilised. **Mis loom?**

3. Cordon Bleu on maailmas laialt tuntud .....autasu, mille ajaloo kohta liigub erinevaid versioone. Üks neist ulatub tagasi 17. sajandisse, mil asutati vaestekool tütarlastele. See sai peagi kuulsaks õppurite .....alaste oskuste poolest. Autasu olevat saanud nime eseme järgi, mida hakkasid kandma 17-aastaseks saanud tüdrukud. (ingl k. *cordon* – nöör, punutis) Sama nime kannab ka 1895 Pariisis asutatud .....kool, mis on tänaseks laienenud juba enam kui 50 õppeasutuseks üle maailma. **Mis sõna puudub punktiiridel?**

4. Joonas oli Amittai poeg, üks Vana testamendi prohveteid. Jehoova käskis tal minna hävingut kuulutama ühte tolle aja suuremasse patupessa. Linna päästnuks vaid see, kui elanikud parandanuks oma meelt ning loobunuks kurjusest ja vägivallast. Joonas ise uskus Jumala ülimesse headusesse, tõrkus ülesannet täitmast ning püüdis hoopis põgeneda. Katse luhtudes, soostus ta viimaks endale pandud ülesandega, tõi assüürlastele kaasa meeleparandust, pööras inimesed õigele teele ning päästis nõnda kogu linna. Nimi *Joonas* tähendab heebrea keeles üht lindu. Tänapäeval nagu Piiblistki, sümboliseerib see lind eelkõige sõnumitoojat ning lepitust (peamiselt inimeste ja Jumala vahel). Hollandi muusik George Baker kirjutas 1975 aastal hiti (küsitav lind pealkirjaks), mis järgmisel aastal U.S. Billboard edetabeli tippu tõusis. Eesti keelse versiooni loost on tuntuks laulnud Mati Nuude. **Mis lind?**

5. Jõulude ja aastavahetusega on seotud kümned erinevad kombed ja traditsioonid. Paar aastat tagasi *Delfi* poolt läbiviidud uuringu alusel on üks jõulukommetest (tegevustest) selline, mida järgib ligi 80 % eestlastest. Sellele kombele pandi alus usupuhastuseaegsel Saksamaal. Üks preestritest (mõningatel andmetel Martin Luther ise) tegi seda esimesena maailmas. Eestisse levis komme 19. sajandi alguses. **Mis eestlaste levinuim komme?**

6. Millise haiguse vastu on abi taimest pildil (all vasakul)?

NB! Lähtudes loomulikult taime nimest!

7. Piltidel (kaks parempoolset) on puud, mis eelkõige tuntud oma ülikerge puidu poolest. Keskmiselt jääb puidu tihedus $0,16 - 0,20 \text{g/cm}^3$ piiresse, kuid soodsates kasvutingimustes võib see olla isegi $0,04 \text{g/cm}^3$. Puud on levinud peamiselt Lõuna – Ameerikas troopilises vihmametsas. Puit on hinnatud materjal laeva- ja ehitusmaterjalide tööstuses. Sellest puidust ehitas Thor Heyerdal oma kuulsa Kon – Tiki. **Mis puu?**

8. Kui taimede maapealseid osi – enamasti lehti, aga ka varsi, õisi ja vilju – katab hallikasvalge kirme, siis võib selle põhjuseks olla üks tavalisemaid ja levinumaid taimede seenhaigusi. Selle tagajärjel muutuvad haigestunud osad nõrgaks, murduvad ja kuivavad ning saak väheneb oluliselt. Selle põhjustajaks on rühm fütopatogeenseid seeni, mis talvituvad taimejäänustel ja umbrohtudel ning mille levikut soosib nii kuiv ja kuum kui ka niiske ja jahe ilm. **Mis haigus see on?**

9. Selle pilli mõtles tänapäevasel kujul välja Seattle'i leiutaja Paul Tutmarc (1930 – ndatel) ja masstootmise viis 1950ndatel Leo Fender. Paljudele muusikahuvilistele on tuttav viulukujuline Höfner 500/1. Seda pilli mängitakse nii krihvide kui ka krihvideta. Selle pilli 15-keelelist varianti on kasutanud Fieldy ansamblist Korn, aga tavaliselt on pillil keeli vähem. **Mis pill?**

10. Kes laulab?

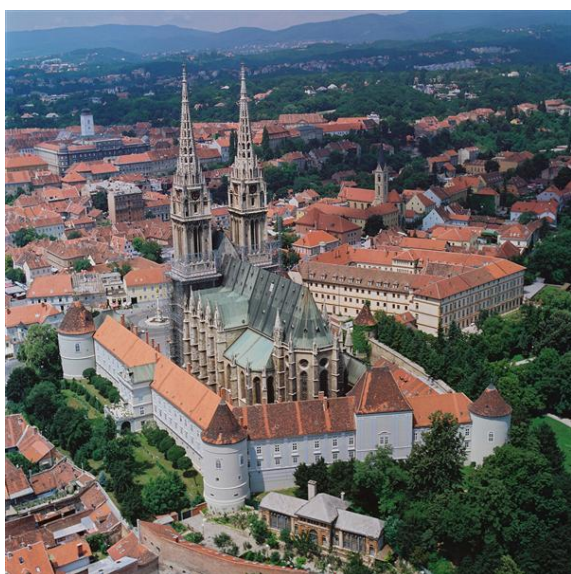
VIHJE! Kui panna artistid pingeritta selle põhjal, kui suure osa Eesti telekanalite (ETV, TV3, Kanal2) eetriajast keegi vanaaasta õhtul täitis, siis on küsitav artist kindlasti esikümnes ja pigem selle esikümne esimeses pooles!

11. Selle euromündi standardid on: läbimõõt - 25,75 mm, paksus- 2,20mm ning kaal - 8,5g. **Milline münt?**

12. Tänavu juhtus kurioosne (kuid sugugi mitte ainulaadne) lugu Massiaru kooliga. 1. septembriks selgus, et lahti tuleb hoida kooli, kus ei käi ühtegi õpilast. Et esimesse klassi ei tulnud ühtegi õpilast ning kolm eelmisel aastal õppinud õpilast jätkasid õpinguid Häädemeeste keskkoolis, jäi kooli hingekirja vaid õpetaja, kes täidab ka kooli juhataja kohuseid. Kooli sulgeda ei saanud aga seetõttu, et vastavalt seadusele, peab koolipidaja sellest vähemalt 5 kuud enne õppeaasta algust ette teatama. Selles „kurikuulsas“, 1938. aastal rajatud koolis, on omal ajal õppinud ka üks olümpiamängudelt medaleid võitnud mees. **Kes?**

13. Eesti võistkond: Ralf Tribuntsov, Martin Allikvee, Pjotr Degtjarjov ja ..... Püstitasid 12. 12. 2013 uue Eesti rekordi tulemusega 1. 35, 87. **Kes oli neljas meeskonnaliige?**

14. Piltidel on kahe EL liikmesriigi pealinnad! **Nimetage riigid!**

15. Kelle luuletused?

1.

*Ei ole paremaid, halvemaid aegu.
On ainult hetk, milles viibime praegu.
Mis kord on alanud, lõppu sel pole.
Kestma jääb kaunis, kestma jääb kole.*

*Ei ole süngeid, ei naljakaid aegu.
Võrdsed on hetked, kõik nad on praegu.
Elul on tung kanda edasi elu,
jällegi Kronos et saaks mõne lelu.*

*Ei ole möödund või tulevaid aegu.
On ainult nüüd ja on ainult praegu.
Säilib, mis sattunud hetkede sattu.
Ainuski silmapilk teisest ei kattu.*

*Ei ole mõttetult elatud aegu.
Mõte ei pruugigi selguda praegu.
Vähemat, rohkemat olla ei võinuks.
Parajal määral saab elu meilt lõivuks.*

*Ei ole kaduvaid, kõduvaid aegu.
Alles jääb hetk, milles asume praegu.
Aeg, mis on tekkinud, enam ei haju,
kui seda jäävust ka meeled ei taju.*

2.

*Nii vaikseks kõik on jäänud
su ümber ja su sees,
mis oli, see on läinud,
mis tuleb, alles ees.*

*Päev pole, öö ei ole,
silm nagu seletaks,
kui kuskil mäenõlval
sa üksi seisataks*

*ja ümber nagu tuuled
su üle juttu a'aks -
ei mõista, siiski kõigest
sa nagu aru saaks.*

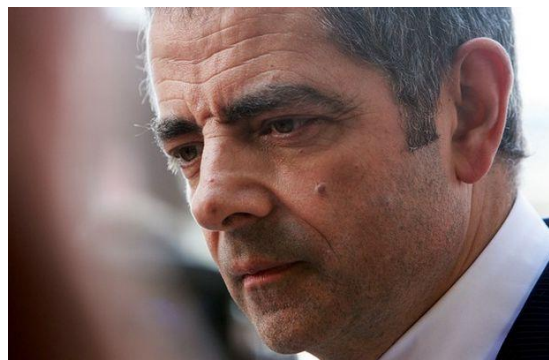
*Ei mõista, vaatad üles
ja vaatad tagasi -
ja ohkad endamisi,
ja ohkad jällegi...*

*Nii vaikseks kõik on jäänud
su ümber ja su sees,
mis oli, see on läinud,
mis tuleb, alles ees.*

16. Kui palju kaalub kott kartulitega?

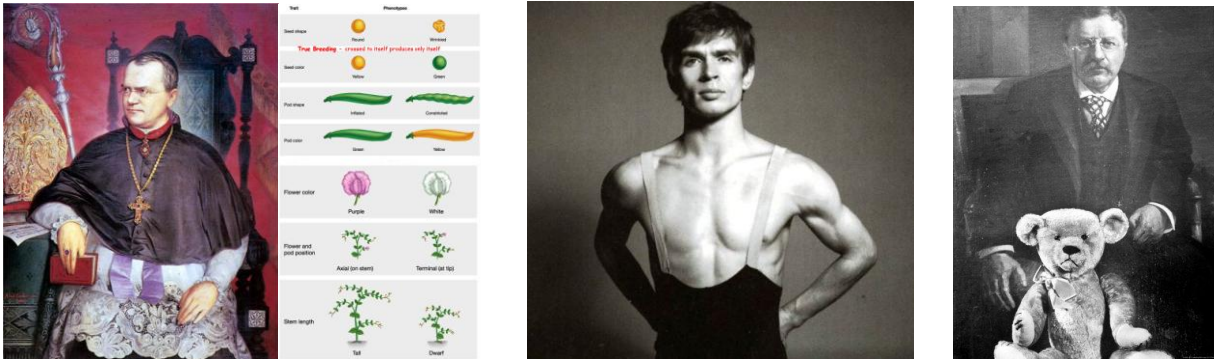
17. Nimetage need tänased sünnipäevalapsed, kes on (vasakult paremale) 85, 66, ja 59 aastat vanad! (kaks õiget = 1p)

VIHJE! Üks meestest on meie mälumängu kuue eelneva hooaja jooksul teile laulnud!

18. Nende meeste jaoks jäi 6. jaanuar elus viimaseks päevaks vastavalt 130, 21 ja 95 aastat tagasi. Vihjeid otsige piltidelt (2 õiget = 1p)

19. Mis aasta? ($\pm 1a = 1p$)

27. juuni – Moskva lähedal Obninskis avati maailma esimene tuumaelektrijaam.

23. oktoober – Suurbritannia, Prantsusmaa, USA ja NSVL jõudsid kokkuleppele lõpetada Saksamaa okupeerimine. Sündisid:

11. jaanuar – Jaak Aaviksoo,

29. mai – Jassi Zahharov,

19. november – Merle Klandorf,

23. detsember – Raivo Järvi,

25. detsember – Annie Lennox,

28. detsember – Denzel Washington.

Suri – 8. jaanuaril – Eduard Viiralt

20. Nimetage helilooja ja teos!

Vastused! 1. Helgi Erilaid **2.** Kass **3.** Kokandus **4.** Tuvi **5.** Kuuse tuppa toomine **6.** Kuutõbisus(kuutõverohi) **7.** Balsapuu **8.** Jahukaste **9.** Basskitarr **10.** Hendrik Normann **11.** 2- eurone **12.** Jaan Talts **13.** Martti Aljand **14.** Horvaatia, Ungari **15.** 5,5kg **16.** A. Alliksaar ja E. Enno **17.** H.Hiibus, A.Celentano, R.Atkinson **18.** G.Mendel, R.Nureyev, Th.Roosevelt **19.** 1954 **20.** J.Strauss noorem. „Ilusal sinisel Doonaul“.